

N.V. AMSTERDAMSCHER GALERIJ-MAATSCHAPPIJ.

In de jaren 1860-64 is op het Frederiksplein te Amsterdam het Paleis voor Volksvlijt gebouwd. Bij dit Paleis behoorde tevens een grote tuin. Zowel de financiering van de bouw als de exploitatie van het Paleis veroorzaakten nogal eens problemen en de laatste bleef verliesgevend.

Om aan middelen te komen om de verliezen te dekken, werd in 1881 besloten een deel van de tuin te verkopen aan de N.V. Amsterdamsche Galerij-Maatschappij i.o.

Naar ontwerp en onder leiding van de architect A.C. van Gendt werd om de tuin een overdekte winkelgalerij gebouwd en aan het Oost- en Westeinde tevens enige herenhuizen. De galerij werd gebouwd langs de Oostzuid- en Westzijde van de tuin, aan de noordzijde - kant van Frederiksplein/Utrechtsestraat - stond het Paleis.

Het was de bedoeling dat zich in de Galerij vooral luxe winkels zouden vestigen. In de beginfase was dit ook wel het geval, naderhand is het niveau van de winkels echter geleidelijk teruggelopen. Een van de bekendste winkels die jarenlang in de Galerij gevestigd is geweest was Perry.



De Galerij was zeer luxe gebouwd met prachtige bewerkte plafonds, mozaïk vloeren, sierlijke smeedijzeren bogen, beeldengroepen etc. en was een geliefd plekje voor Amsterdammers om te gaan flaneren.

Op 29 juni 1882 is de oprichtingsakte van de N.V. Amsterdamsche Galerij-Maatschappij verleden voor notaris D. van Dijk te Amsterdam.

De maatschappij werd opgericht voor de termijn van 50 jaar, het maatschappelijk kapitaal werd vastgesteld op ƒ 600.000,= (later verhoogd) verdeeld in 6 seriën van elk 100 aandelen van ƒ 1000,=. Bij de oprichting werd ƒ 350.000,= geplaatst terwijl tevens 120 oprichtersaandelen werden uitgegeven. Alle aandelen luiden aan toonder.

De omschrijving van het doel van de maatschappij luidde als volgt: "het in eigendom of erfpacht verkrijgen van onroerende goederen, het bebouwen dier goederen en het exploiteren der verkregen terreinen en en de daarop gestelde gebouwen".

Tot directeur van de vennootschap werd benoemd de heer J.H. Lugt Pieterszoon, tot commissarissen de heren A.M.J. Hendrichs, H.J. Middendorp jr., H.J. de Marez Oijens (pres.comm.), J.H.A.A. Kalff en J.H. de Vries terwijl tevens ook een commissie van aandeelhouders werd benoemd bestaande uit de heren A. Plate Jean-Guillaumezoon, W.F. Piek en A.A.H. Boissevain.

Voorzover na te gaan, heeft de maatschappij nooit andere eigendommen bezeten dan de Galerij en enkele daaraan gebouwde huizen. Hoewel de Galerij commercieel gezien nooit het succes heeft gebracht waarop men had gehoopt, is de maatschappij vanaf 1885 tot haar opheffing in 1929 elk jaar in staat geweest een bescheiden dividend uit te keren. De koers van de aandelen heeft voortdurend beneden pari gelegen met een laagste koers van 48 (in 1919) en een hoogste van 89 (in 1919).



Een van de toegangspoorten
afbraak.

tot de Galerij tijdens de

In de nacht van 13 op 14 april 1929 brak brand uit in het Paleis voor Volksvlijt. Hoewel het Paleis geheel afbrandde, bleef de Galerij gespaard.

Voor de Gemeente Amsterdam was dit een goede gelegenheid de gronden van het Paleis weer in bezit te krijgen. In de vergadering van 19 december 1929 werd door de Raad besloten deze gronden aan te kopen voor een bedrag van f 1.450.000,=. Tevens werd besloten de gronden en opstallen die eigendom waren van de AGM eveneens aan te kopen en wel voor een bedrag van f 1.350.000,=. Per ultimo 1929 bedroeg het geplaatste en gestorte kapitaal van de AGM f 900.000,= en het totaal aan schulden ca. f 450.000,= zodat meer dan volledige terugbetaling van het aandelenkapitaal heeft kunnen plaatsvinden.

De Galerij heeft nog ca. 30 jaar nadien een kwijnend bestaan geleden. In 1961 is zij afgebroken om plaats te maken voor het nieuwe gebouw van de Nederlandse Bank.

J.E. Wustenhoff

Bronnen: J. van Eck, "De Amsterdamsche Schans & de Buitensingel".

J.C. Polak- van 't Kruys, "Het Paleis voor Volksvlijt".

Uit: V.V.O.F. Mededelingenblad Dertiende jaargang Nr. 3 van september 1991.